

Märtsiküüditamise poolsajand

INNA GRÜNFELDT

**Eile mälestati Rakvere tam-
mikus represseritute mä-
lestusmärgi juures 1949.
aasta 25. märtsi suurküüdi-
tamise ohvreid.**

"Neid meenutusi ja mälestustalitusi on tarvis, kuid mitte haavade lahtikiskumiseks, vaid leevenduseks ja selleks, et see ei korduks," lausus tammikuisse traagilist päeva mälestama kogunenutele Rakvere koguduse õpetaja Enn Kivinurm, lugenud päevakohase kirjakohta Hiio raamatust ja Johannese ilmutuse raamatust. "Järelopvel on vaja mõista, inimese nimi on jäänud samasugaseks ja kiskja võib peituda igas meist."

Õigusvastaselt Represseeritute Liidu Memento Rakvere Ühingu esimees Õilme Nurk tuletas kogunenutele meelde, et Lääne-Virumaalt küüditati 1840 inimest, neist vaid viiendiku moodustasid mehed, põhiline vägivald oli suunatud naiste ja laste vastu, säästmata rahu ega mõnepäevaseid lapsi.

Kuno Raude, 7-aastaselt küüditatu, praegu Tallinna linnavolikogu liige meenutas, et Siberis saavutasid eestlased kiiresti lugupidamise ja austu-

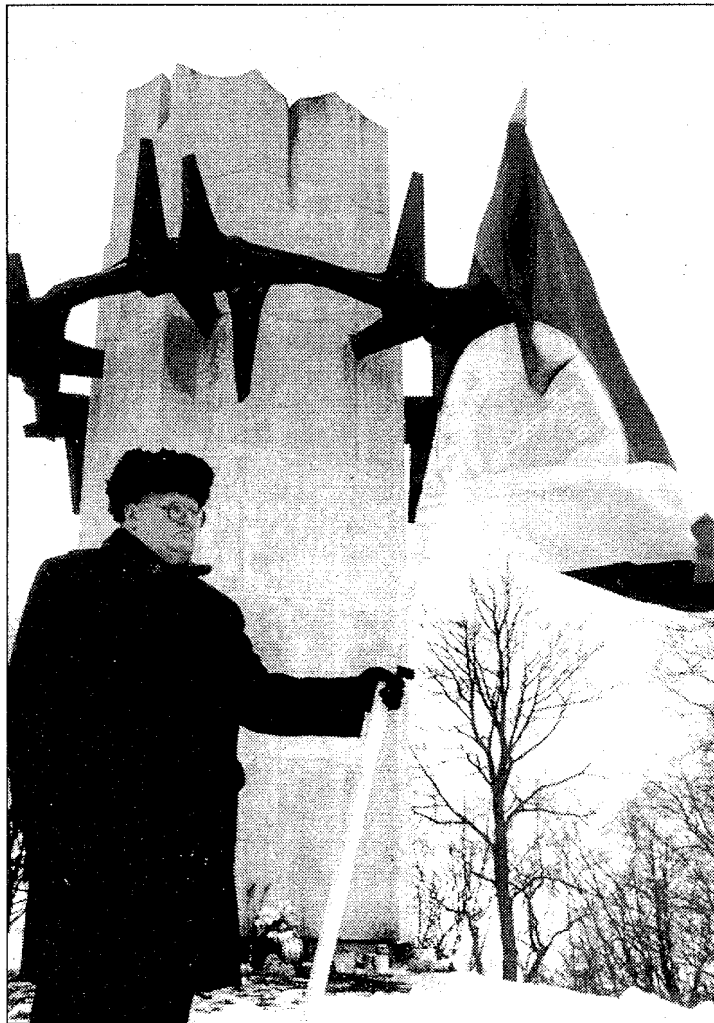

FOTO: Kalev Lillaorg

se, kuid esimesel võimalusel
mindi koju, kus tunti kohane-
misraskust ega leitud alati
mõistmist. Raude rõhutas, et
küüditamine tuleks tunnistada
riiklikul tasandil kuriteoks.

Mälestusmärgi juurde

pärja asetades mõtiskles
Lääne-Viru maavanem Marko
Pomerants, kas 20 minutit ja
50 aastat on lühike või pikk
aeg, tõdedes, et pool sajandit
on liiga lühike, et unustada või
andeks anda. Rakvere aselin-

napea Erich Petrovits esitas
igavesti vastamata jääva küsi-
muse, mida olid teinud need
naised, lapsed ja raugad, et nad
kodunt kisti ja Siberi-teele saa-
deti.

Oma Siberi-elust rääkisid
Leili Remmet, keda viidi ära
koos lehest ema ja viie õe-ven-
naga, ning Eevi Simpka-Kilm,
kes 13-aastaselt jäi kaugel
kodust ükski saatuse hooleks.
Lilli asetati paljude mälestu-
seks, laulis meeskoor Rakvere.

Rakvere muuseumis avatud
näitus "Massiküüditamine 25.
märtsil 1949. aastal", kus on
väljas fotosid, kirju ja doku-
mente, aga ka tarbeesemeid ja
rõivaid Siberi-aegadest, tekitas
mälestuspäevalistes mineviku-
kibeduse kõrval ka kohtumis-
rõõmu kunagiste kaaslaste ja
tuttavatega.

Katariina Keldris esitletud
faktide- ja mälestusteraamat
"Küüditatud 1949. Lääne-
Virumaa", mille ideeks Õilme
Nurga sõnul on anda tõetruu
pilt küüditamisest selle läbi tei-
nud inimeste kirjutiste kaudu,
et teadmine siin toimunud
leviks, on jõudnud juba
Saksamaale, Austraaliasse ja
Rootsi ning toonud vastukaja-
sid. "See teos võttis sõnatuks:
selles kätkes teine evangee-
lium. See on lugu hingejõust,
mis aitas inimesena püsima
jääda," ütles õpetaja Enn
Kivinurm. □